

Vrdnik, 16-18. novembar 2017.

I Saopštenje za javnost

U Srbiji nestaje 1.200 sela površine teritorije Kosova

VRDNIK, 17. novembra 2017. – Srpska sela su u odumiranju - čak u 86 odsto smanjuje se broj stanovnika, a oko 1.200 ih je u fazi nestajanja i ona zauzimaju ukupnu teritoriju površine Kosova i Metohije, upozoreno je danas na Forumu Hrana za Evropu u Vrdniku.

Uz negativni demografski trend, jedan od ključnih problema današnjeg sela i njegov loš ekonomski položaj je usitnjenost poseda i sve brojnija staračka domaćinstva, a najveći problemi su u brdsko-planinskim regionima, istakao je dr Dragan Škorić, predsednik Odbora za selo Srpske akademije nauka.

Navodeći alarmantne podatke, Škorić je rekao da su sela napustili sami seljani čiji se život zasnivao na radu na sopstvenom posedu.

“Upravo posednici su napustili posed, i potpuno ga izbacili iz sistema resursa za život. Zato sada u Srbiji ima više od 50.000 praznih kuća i još tri puta toliko koje su van upotrebe”, naveo je akademik Dragan Škorić studiju SANU o propadanju srpskog sela.

On objašnjava da od 4.709 naselja, čak 1.200 je u fazi nestajanja jer svako to selo ima manje od 100 stanovnika, a čak u 86 odsto sela se smanjuje broj stanovnika. Poštu nema 2.000 njih, oko 500 nema asfaltni put i vezu sa svetom, u 2.700 ne postoji dečji vrtić, u 230 njih nema osnovnu školu, u 173 škole pohađa samo po jedan đak.

Potencijal sela samo u oblasti stočarstva je 24 milijarde dolara do 2040. godine, ilustrovaio je Škorić i naglasio: “Nema napretka Srbije bez sela”.

Na dvodnevnom 7. forumu Hrana za Evropu Ekonomskog instituta (EI) po prvi put biće predstavljen nacrt Studije o ekonomskom i društvenom razvoju Srbija 2040.

Direktor Ekonomskog instituta (EI) Dragan Šagovnović istako je, otvarajući Forum, da Studija predstavlja dokument pripreman sa ciljem da bude “objektivan prema prošlosti i dostojan da bude putokaz za budućnost”.

Osim akademika i saradnika Ekonomskog instituta u izradu ovog dokumenta uključeni su i vodeći privrednici i eksperti po oblastima.

“Uvereni smo i da je Srbiji takav dokument neophodan, a da su Ekonomski institut i SANU dostojni i pozvani da budu ‘centar sabornosti’ u njegovoj izradi”, ocenio je direktor EI.

Učesnike skupa u ime SANU pozdravio je potpredsednik SANU Ljubomir Maksimović.

Organizatori Forumu su beogradski Ekonomski institut i Društvo agrarnih ekonomista Srbije, a partneri su Srpska akademija nauka i umetnosti (SANU), Perutnina Ptuj, Viktorija grupa, Atlantik grupa, Delta agrar, Al Ravafed Srbija i Gradske pijace.

Vrdnik, 16-18. novembar 2017.

Ovaj skup je istovremeno i deo obeležavanja 70. godišnjice postojanja i rada Ekonomskog instituta.

Priprema Studije o ekonomskom i društvenom razvoju Srbija 2040, koji se odnosi na poljoprivredu i prehrambenu industriju Srbije, počela je u martu ove godine saradnjom Ekonomskog instituta i Srpske akademije nauke i umetnosti (SANU).

U izradi tog dokumenta učestvovali su vodeći privrednici i eksperti iz brojnih oblasti, a cilj Foruma je da kroz diskusije, dileme, predloge i sugestije uključi predstavnike institucija republičke i pokrajinske vlasti.

U radu Foruma učestvovali i predstavnici Privredne komore Srbije, eminentni stručnjaci iz nauke i prakse, članovi upravnih i nadzornih odbora, generalni direktori i menadžeri poljoprivrednih, prehrambenih kompanija i zadruga, kao i uspešni srpski privrednici.

Autori studije Srbija 2040 očekuju primedbe i sugestije i individualnih poljoprivrednika, predstavnika trgovinskih lanaca, banaka i drugih finansijskih organizacija i osiguravajućih kuća.

Forum se ove godine održava u Vrdniku od 16. do 18. novembra, a očekuje se, između ostalih, i učešće predstavnika Vlade, SANU i Privredne komore Srbije.

II Saopštenje za javnost

Srpski agrar će bez podrške države biti pri dnu evropske lestvice - privrednici

VRDNIK, 17. novembar 2017. – Poljoprivredi je neophodna mnogo snažnija strateška pomoć i podrška države da bi agrar značajnije doprineo ekonomskom razvoju zemlje i rastu nacionalnog bruto dohotka po kojem je Srbija i dalje u donjem delu evropske lestvice, poručili su danas privrednici na forumu Hrana za Evropu u Vrdniku.

Na dvodnevnom skupu koji organizuje Ekonomski institut (EI) po prvi put je predstavljen nacrt Studije o ekonomskom i društvenom razvoju Srbija 2040. a dokument je dočekan uz brojne pohvale, ali i konkretne sugestije privrednika koji su direktno uključeni u agrobiznis.

Predsednik Srpskog privrednog kluba Privrednik Zoran Drakulić kao ključni problem vidi činjenicu da „Srbija ne proizvodi dovoljno“, što se odražava na mali rast BDP-a.

To je ilustrovaio podatkom o rastu bruto proizvoda u Rumuniji od oko osam posto, „dok će u Srbiji ove godine biti 1,5 ili eventualno dva“, što je ocenio kao „malo i nedovoljno“

„Moramo da podstaknemo privredu i ojačamo infrastrukturu koja je jako važna i za poljoprivredu – posebno za selo, jer za rast BDP-a od pet posto godišnje, uz sektore energetike i rudarstva, itekako može da pomogne i poljoprivreda kao značajan resurs“, rekao je Drakulić, ocenivši katastrofalnom činjenicu da izvozimo sirovine u druge zemlje „koje ih pretvaraju u gotov proizvod i tako zarađuju značajno više od nas“.

Vrdnik, 16-18. novembar 2017.

Drakulić je predložio da se mnogo više ulaže u osavremenjavanje poljoprivredne proizvodnje, pomenuvši sisteme navodnjavanja bez kojih je Srbija ove godine „značajno osetila posledice ovogodišnje suše“.

„Poljoprivrednici moraju da dobiju jeftinu opremu sa malim kamatama na period od osam do 10 godina, moramo reaktivirati stotine hiljada hektara neobrđenog zemljišta, a potencijal je minimum 500.000 hektara državnog zemljišta“, rekao je Drakulić.

Direktor „Perutnine“ Miloš Panjković podržao je izradu strategije Srbija 2040 Ekonomskog instituta i SANU i ukazao na ključne probleme koji moraju biti rešeni da bi poljoprivreda kao resurs mnogo značajnije doprinela razvoju zemlje.

Panjković je naveo kako Srbija trenutno troši 16 kilograma pilećeg mesa po glavi stanovnika, dok je taj propsek u Evropi 24 kilograma, a tržište u Srbiji je svemanje i stalno opada.

Direktor „Perutnine“ je ukazao na niz ozbiljnih problema koje proizvođačima pilećeg mesa pravi upravo država svojom neadekvatnom politikom i nespremnošću da prati savremene tokove na tržištu.

„Srbija ima zastarele standarde“, rekao je Panjković, navodeći primer monitoring salmonele po propisima iz 1974. godine koji je „neadekvatan i zastareo“ u sadašnjim uslovima.

On je ukazao i da Evropska unija Srbiju „nelogično i neopravdano“ u režimu vakcinacije na pojedine stočne bolesti uslovljava kao „graničnu zonu Evrope, mada bi bilo logičnije da su to članice EU Grčka, Rumunija ili Bugarska.

Ilustrujući apsurdnu situaciju u izvozu pilećeg mesa, Panjković je naveo da je „Perutninu“ kupila ruska kompanija, ali da se sad njeni proizvodi ne izvoze na rusko tržište.

„Daleko smo od evropskog tržišta jer šta god mi uradimo – primorani smo da čekamo da neko iz države reši probleme kako bi se nama otvorila vrata za izvoz“, upozorio je Panjković.

On je naglasio da bi se podrškom države izvozu živionskog mesa značajno smanjila i siva zona u kojoj je sada oko 40 posto pilećeg mesa što „nije samo finansijski, već i problem porekla, kvaliteta i kontrole“.

Direktor za naučnoistraživački razvoj Ekonomskog instituta Ivan Nikolić naveo je da prehrambena industrija čini 23 posto domaće prerađivačke industrije, ali je problem što i poljoprivreda i agrobiznis u celini ne doprinose ekonomskom rastu zemlje i nemaju dodatnu vrednost.

Nikolić je na forumu Hrana za Evropu Ekonomskog instituta u Vrdniku ukazao da je Srbija loše rangirana među evropskim zemljama po prerađivačkoj industriji.

„Analize pokazuju da ekonomska politika i politika resornih ministarstva treba da bude posebno naglašena kroz podršku industriji prerade i konzervisanja voća i povrća kao perspektivnoj u izvoznj strategiji agrobiznisa jer više od polovine suficita u spoljnotrgovinskoj razmeni obezbeđuje ova grana“, naveo je Nikolić.

Vrdnik, 16-18. novembar 2017.

Nikolić je ukazao da je zaposlenost u poljoprivredi nesrazmerna njihovoj produktivnosti.

„Srbija bi, kao evropski rekorder u pogledu zaposlenosti u agraru sa oko 506.000 ljudi, morala imati realno oko 360.000 zaposlenih, ali u procesu moderne poljoprivrede kojoj Srbija teži ako želi brže stope rasta – 4 ili 4,5 posto“, rekao je Nikolić.

Finansijski direktor Atlantik grupe za Srbiju i Makedoniju Zoran Daljević rekao je da proizvodi preduzeća iz te grupe u Srbiji povećaju proizvodnju i izvoz, ali im je dugoročno bitna sirovinaska baza, dobra zakonska regulativa, podrška države u izvozu i digitalizacija poljoprivredne proizvodnje kao jedan od bitnih standarda za ekonomski razvoj.

Milorad Sredanović iz Delta holdinga ukazao je da su poljoprivredni resursi u svetu ograničeni, a populacija raste, što je šansa Srbije da iskoristi agrar kao svoj važan resurs kojim se u budućnosti „ne sme igrati“

Sredanović sugeriše ozbiljnija ulaganja u navodnjavanje i bolje uskorišćavanje postojećih resursa, među kojima je I nedovoljno iskorišćen kanal Dunav-Tisa-Dunav jer Srbija zbog toga iz godine u godinu trpi katastrofalne štete merene milijardama.

Na dvodnevnom forumu Hrana za Evropu koji je danas počeo u Vrdniku prvi put je predstavljen Nacr Studije o ekonomskom i društvenom razvoju - Srbija 2040“, a svoje utiske, primedbe i sugestije daće osim privrednika i predstavnici izvršne vlasti i resornih institucija.

Organizatori foruma Hrana za Evropu su Ekonomski institut i Društvo agrarnih ekonomista Srbije.

III Saopštenje za javnost

Nedimović: Budžet za agrar u 2018. godini 40,8 milijardi dinara

BEOGRAD, 17. novembra 2017. – Zakonsko uređenje subvencija za poljoprivredu, otvaranje laboratorija za kontrolu kvaliteta hrane, ulaganje u prerađivačku industriju i poljoprivredna proizvodnja po zahtevima tržišta, uz značajno povećanje budžeta na 40,8 milijardi dinara, glavni su pravci koje će u 2018. pratiti Ministarstvo poljoprivrede, poručio je danas u Vrdniku ministar Branislav Neimović.

On je na forumu Hrana za Evropu koji organizuje Ekonomski institut (EI) najavio da će Srbija u martu dobiti laboratoriju za kontrolu bezbednosti hrane kao i superlaboratoriju, koja će kontrolisati sve i biti iznad svih postojećih laboratorija.

„Moramo da izmenimo Zakon o podsticajnim sredstvima, posebno deo o stočarstvu, jer smo imali ozbiljnih problema sa trošenjem novca iz budžeta. Cilj je da u narednoj godini pomognemo poljoprivrednim proizvođačima i da radimo na podizanju prerađivačke industrije koja mora biti prilagođena zahtevima tržišta“, naglasio je Nedimović.

Vrdnik, 16-18. novembar 2017.

On je najavio plan da se Srbija "usresredi na tržišta EU, Bliski istok, Indiju, Kinu i evroazijsku uniju".

Nedimović je rekao da će naredne godine biti iskorišćeno 86 miliona dolara za navodnjavanje dobijenih iz Abu Dabija.

On je dodao da će u narednih 15 dana biti okončan i konkurs o subvencionizovanoj nabavi poljoprivredne mehanizacije, dok je najavio da će početkom 2018.

investitori iz Indije doći u nekadašnji jugoslovenski gigant IMT gde su se proizvodili traktori, rekao je Nedimović na dvodnevnom forumu Hrana za Evropu koji je danas počeo u Vrdniku.

Na tom skupu je prvi put je predstavljen Nacrt Studije o ekonomskom i društvenom razvoju - Srbija 2040", a svoje utiske, primedbe i sugestije daće osim privrednika i predstavnici izvršne vlasti i resornih institucija.

Organizatori foruma Hrana za Evropu su Ekonomski institut i Društvo agrarnih ekonomista Srbije.

IV Saopštenje za javnost

Srpski agrar drastično kasni u primeni IT tehnologije

VRDNIK, 17. novembar 2017. – Srbija zanemarljivo malo koristi informacione tehnologije za unapređenje i racionalizaciju poljoprivredne proizvodnje, a pojedini projekti pokazuju da se mora menjati svest kako bi domaći agrar počeo da hvata korak sa svetskim trendovima, upozoreno je danas na forumu Hrana za Evropu u Vrdniku.

Pokrajinski sekretar za poljoprivredu Vuk Radojević podsetio je na projekata „Antares“ novosadskog instituta „BioSens“ koji je 2016. osvojio prvo mesto u Evropi, u okviru poziva Evropske komisije „Horizont 2020 – tajming“, namenjenog stvaranju evropskih centara izvrsnosti u naučnim istraživanjima.

Cilj tog projekta je da kroz sinergiju IT sektora i poljoprivrede razvija agrar kao najznačajniji segment domaće industrije, kroz transfer inovacija iz istraživanja u privredu, što treba da ubrza ekonomski razvoj zemlje.

„Antares“ ima budžet od 28 miliona evra, od čega 14 miliona predstavljaju bespovratna sredstva EU, a 14 miliona je nacionalno sufinansiranje koje je već obezbedila Vlada.

„BioSens“ je jedan od vodećih evropskih naučnoistraživačkih instituta posvećen savremenim primenjenim i tržišno-orijentisanim istraživanjima u oblasti poljoprivrede i hrane, a ovih dana s njima potpisujemo ugovor o digitalnom kontrolingu kojim ćemo dobiti presek stanja na vojvođanskim poljima, rekao je pokrajinski sekretar za poljoprivredu Vuk Radojević.

On je najavio i izradu digitalne platforme koja će olakšati rad pokrajinskog Sekretarijata za poljoprivredu, ali i planiranje proizvodnje i aktivnosti poljoprivrednicima na njihovim parcelama.

Vrdnik, 16-18. novembar 2017.

Radojević je rekao da se priprema koncepcija agrarnog budžeta Vojvodine jer je cilj vojvođanske vlade od 2016. da ojača poljoprivredu, tako da će maksimalno moguće biti povećan finansijski iznosi po gazdinstvu i podrška mladim poljoprivrednicima, vinogradrstvu i vinarstvu.

Vladan Dabović iz kompanije „Logit Solušns“ je, govoreći o korišćenju dronova i primeni odgovarajućih softvera u poljoprivredi, ukazao da će u svetu do 2020. godine biti 10 puta više komercijalnih dronova-letećih kamera, nego aviona kojim upravljaju piloti.

On je predstavio projekat „Agremo“, ocenivši ga kao „najveću tehnološku inovaciju u Srbiji u saradnji sa američkom kompanijom koja razvija softversku platformu za upravljanje dronovima“ „Agremo“ treba da omogući proizvođačima raznih poljoprivrednih kultura da obezbede informaciju sa svojih imanja, tako što bi softverskim analizama dobijali jednostavne i lako čitljive informacije.

„Trenutno imamo više od 3.000 tih proizvoda koji se koriste u pedesetak zemalja, ali u Srbiji imamo - nula proizvoda“, rekao je Dabović.

On je naveo primer da u svetu poljoprivrednici kupovinom traktora dobijaju besplatno dron sa odgovarajućim softerom i uputstvima za korišćenje.

„Naš je posao da objasnimo kako i koliko je to prosto i jednostavno za upotrebu, a jedini način za to je da se u ovaj posao uđe uz pomoć države i njenu finansijsku podršku“, naglasio je Dabović.

Direktor Gradskih pijaca Beograda mr Ivan Sočo ukazao je na potrebu „promene svesti i odonsa prema pijacama kao mestima pukog trgovanja poljoprivrednim proizvodima“, pokazvši to na primeru reorganizacije i upravljanja preduzećem na čijem je čelu.

Sočo je podsetio da pijace generalno beleže pad prodaje - od 32,4 posto 2008. na 18,3 posto u 2016. što je posledica sve većeg broja hipermarketa i supermarketa, a dodatna posledica je i pad interesovanja za zakup tezgi.

On je rekao da su Gradske pijace Beograda konsolidacijom i promenom načina poslovanja, racionalizacijom troškova i sistemom kontrole na svim nivoima povećale dobit 600 puta od avgusta 2014. a sad imaju prosečan dnevni profit dvaput veći nego što je bila godišnja dobit prethodnog rukovodstva.

Sočo je najavio projekat rekonstrukcije beogradske palilulske pijace koji će biti završen za 18 meseci.

„Pijaca Palilula imaće četiri novoa i treba da bude muzej hrane, a svaka tezga mali butik hrane. Naš moto je da ne pravimo objekte u kojima se samo kupuje već mesta na koje će ljudi voleti da dođu“, rekao je Sočo.

Iduću u korak sa svetskim trendovima, Gradske pijace Beograd postale su deo međunarodnog projekta „Lavli market“ u koji je uključeno oko 3.000 svetskih pijaca.

Dvodnevni forum Hrana za Evropu koji u Vrdniku organizuju Ekonomski institut i Društvo agrarnih ekonomista Srbije sutra nastavlja sa radom.

Ekonomski institut

Ulica kralja Milana 16, 11000 Beograd, Srbija
E: poljoprivredniforum@ecinstitute.org.rs
W: www.ecinstitute.org.rs

Društvo agrarnih ekonomista Srbije

Ulica Nemanjina 6, Zemun, 11080 Beograd, Srbija
E: milsevar49@gmail.com
W: www.daes.org.rs

Vrdnik, 16-18. novembar 2017.

V Saopštenje za javnost

Strateške promene u poljoprivredi biće mrtvo slovo na papiru bez političke i finansijske podrške države

VRDNIK, 18. novembar 2017 – Problem je promeniti svest ljudi da bi se sprovele i prihvatile strateške promene u poljoprivredi, a svaka strategija ostaće mrtvo slovo na papiru ako je ne prati politička odluka kako je realizovati i finansirati, poručeno je danas na forumu Hrana za Evropu u Vrdniku.

Na dvodnevnom forumu po prvi put predstavljen je Nacrt Studije o ekonomskom i društvenom razvoju Srbija 2040, a dokument je dočekan uz brojne pohvale, ali i sugestije i kritike stručnjaka, privrednika i institucija direktno uključenih u agrobiznis.

Ukazano je, između ostalog, da se u nastavku izrade strategije razvoja do 2040. godine u poljoprivredi mora pre svega oceniti da li će Srbija tada biti prehrambeno suverena država.

Suština prehrambene suverenosti mora biti pravo svakog naroda da utvrdi vlastite poljoprivredne i prehrambene sisteme, fokusirajući se na proizvodnju, a ne na interese velikih korporacija i trgovinskih lanaca, ocenila je Tatjana Brankov, docent Ekonomskog fakulteta u Subotici.

Ona je postavila pitanje da “da li smo kao društvo sazreli kao da izvršimo agrarnu reformu”, i sugerisala da se o Studiji mora diskutovati „koristeći i činjenice koliko su usitnjena naša poljoprivredna domaćinstva“.

Tatjana Brankov upozorila je da za svaku državu seme predstavlja „poslednju liniju odbrane prehrambenog suvereniteta“ i naglasila je da se pitanje odnosa prema genetski modifikovanim proizvodima (GMO) „neodvojivo od celokupne agrarne politike“.

Intenzivnija poljoprivredna proizvodnja podrazumeva i intenzivnu upotrebu pesticida, a Srbija ima komparativnu prednost na svetskom tržištu utoliko što može biti konkurentna u malom segmentu organske i integralne proizvodnje“.

Učesnici foruma Hrana za Evropu otvorili su i pitanje strateškog odnosa države prema GMO proizvodima, upozorivši na obavezu Srbije da prilagodi svoje zakonodavstvo radi članstva u Svetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO), što je preduslov za prijem u EU.

Profesor dr Miladin Ševarlić ukazao je da se Srbija dobro kotira kao izvoznik genetski nemodifikovane soje i kukuruza, dok istovremeno ima najniži razvoj stočarske proizvodnje.

„Umesto da imamo robu bez GMO na tržištu, mi smo prokockali taj period. Ko nas to sprečava i čiji je interes da radimo takve stvari na sopstvenu štetu jer bismo imali i zdraviju hranu i pozicionirali se kao proizvođač 'non GMO' u svetu“, rekao je Ševarlić.

Učesnici Foruma sugerisali su da je, u kontekstu strategije razvoja poljoprivrede i ukрупnjavanja poseda, potrebno reafirmisati zadrugarstvo.

HRANA ZA EVROPU

PAMETNA POLJOPRIVREDA

Vrdnik, 16-18. novembar 2017.

Jedan od poruka je i da „treba promeniti strukturu proizvodnje i preorijentisati proizvođače kroz udruživanje“, ali je ocenjeno „da se i zadruge moraju reorganizovati i udruživati u viši nivo“ kako bi izdržale i pratile izazove savremene proizvodnje i tržišta.

Autorima Studije Srbija 2040. sugerisano je da moraju dodatno uzeti u obzir specifičnosti Srbije kao agrarne zemlje i činjenicu o položaju sela, veličini i broju poseda, organizaciji i mogućnostima prilagođavanja savremenijem i racionalnijem načinu proizvodnje.

Srpsko selo je tradicionalno vezano za zadrugu i zadrugarstvo i „tamo gde postoje kvalitetne zadruge - a nema velikih kompanija - tamo stanovnici

nemaju problema, a gde nema zadruge - svi su u problemu“, ocenjeno je na Forumu.

Jedna od poruka je i da je najveći problem u izradi i primeni svih reformi i stregija „promeniti svest ljudi da bi se sprovele i prihvatile promene“.

Dvodnevni forum Hrana za Evropu organizovali su Ekonomski institut i Društvo agrarnih ekonomista Srbije.

